

's-Hertogenbosch

Omgevingsvisie:
resultaten
participatie
Gebiedsvisie
West

Onderzoek & Statistiek
Oktober 2021

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Aanpak	3
1.3	Leeswijzer	4
2.	West	5
2.1	Leeftijdsopbouw en huishoudenssamenstelling	5
2.2	Kenmerken woningvoorraad	6
2.3	Wat vinden bewoners van hun wijk?	7
2.3.1	Algemene indruk van West.....	7
2.3.2	Wat maakt West aantrekkelijk om in te wonen?	8
2.3.3	Wat zijn favoriete plekken in West?.....	8
2.4	Verkeer en vervoer	9
2.4.1	Algemene indruk parkeren en verkeer	9
2.4.2	Hoe verplaatsen inwoners zich binnen de wijk?.....	11
2.5	Gezond leven	11
2.5.1	Algemene indruk gezond leven	11
2.5.2	Hoe kan gemeente de gezondheid van bewoners (nog verder) verbeteren?.....	11
2.6	Gewenste veranderingen in West	12
2.7	Belangrijke onderwerpen voor de toekomst van West.....	13

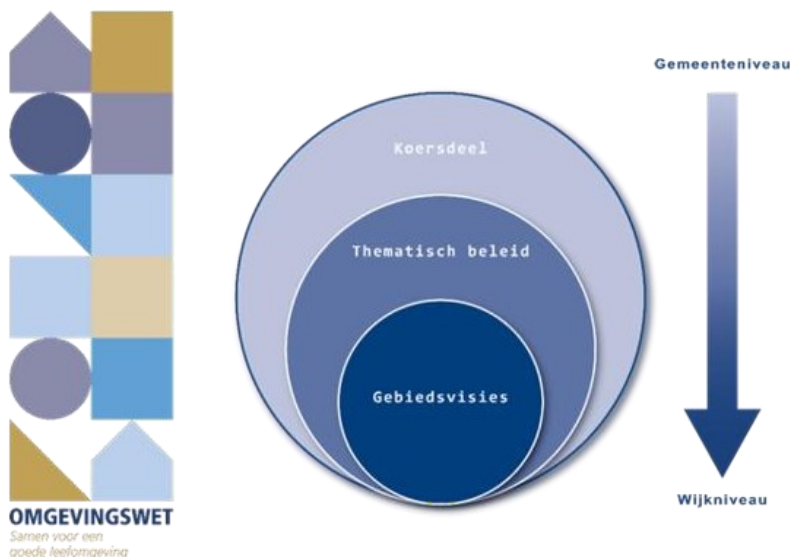
1. Inleiding

Naar verwachting gaat op 1 juli 2022 de nieuwe Omgevingswet in. Deze is bedoeld om bestaande wetten en regels over de fysieke leefomgeving te vereenvoudigen en te bundelen. Elke gemeente moet een eigen omgevingsvisie maken die betrekking heeft op alle terreinen van de fysieke leefomgeving. Tot de fysieke leefomgeving behoren in ieder geval bouwwerken, infrastructuur, water, watersystemen, bodem, lucht, landschappen, natuur, cultureel erfgoed en werelderfgoed.

1.1 Aanleiding

De gemeente 's-Hertogenbosch werkt momenteel aan het opstellen van een omgevingsvisie. Dit is een strategische en integrale lange termijnvisie op de fysieke leefomgeving (tot 2030). Belangrijke thema's daarbij zijn wonen en leven, verkeer en mobiliteit, veiligheid en gezondheid, economie, energie en klimaatadaptatie.

De omgevingsvisie bestaat onder andere uit een visie per wijk, de gebiedsvisies. Gebiedsvisies vormen de globale kaders voor de toekomstige ontwikkeling van een wijk. Maar wat maakt nu een wijk aantrekkelijk? Welke factoren bepalen of bewoners tevreden zijn met hun woonomgeving?

1.2 Aanpak

Voor de op te stellen gebiedsvisies is het van belang om inzicht te krijgen in hoe inwoners hun wijk beleven en wat zij belangrijk vinden in hun wijk en dit af te zetten tegen de feitelijke situatie in een wijk. In de gebiedsvisies staan de thema's wonen en leven, mobiliteit, energie en klimaat en economie centraal. In dit onderzoek ligt de focus op wonen en leven.

Er zijn binnen de gemeente diverse bronnen beschikbaar die iets zeggen over de sociale en fysieke woonomgeving in de Bossche wijken en buurten. Bronnen die bij de afdeling Onderzoek & Statistiek beschikbaar zijn en voor dit onderzoek zijn gebruikt, zijn onder andere de woningmarktmonitor, de Enquête leefbaarheid & veiligheid (2019) en de Omnibus wijken (2019).

Voor dit onderzoek is daarnaast door de sector Stadsontwikkeling informatie opgehaald uit de wijken en een aantal buurten via een online marketingcampagne, waarmee is doorverwezen naar een digitale vragenlijst. In totaal zijn op deze wijze 11.075 vragenlijsten ingevuld, waarvan er 9.920 bruikbaar waren voor de analyses op wijkniveau. De digitale vragenlijst bestond uit enkele gesloten vragen. Er zijn ook meerdere open vragen gesteld, zodat er voldoende ruimte was voor inwoners om hun mening en ideeën over hun woon- en leefomgeving te delen.

1.3 Leeswijzer

De online marketingcampagne heeft gericht input opgehaald uit de volgende wijken en buurten in de gemeente 's-Hertogenbosch: Binnenstad, de Groote Wielen, Empel, Engelen, Graafsepoort, Maaspoort, de Muntel, de Vliert, Orthenpoort, Noord, Nuland, Rosmalen noord, Rosmalen zuid, Vinkel, West en Zuidoost.

Deze rapportage richt zich op West.

Als eerste wordt in paragraaf 2.1 en 2.2 een beeld geschetst van de feitelijke situatie. Wat zijn kenmerken van de inwoners en de woningvoorraad? Vervolgens staat in de rest van de rapportage de mening van de inwoners centraal. Wat vinden bewoners van hun wijk als het gaat om hun woning, woonomgeving en het aanbod van voorzieningen? Wat maakt de wijk aantrekkelijk om in te wonen? Wat zijn favoriete plekken in de wijk (paragraaf 2.3)?

Paragraaf 2.4 richt zich op het thema verkeer en vervoer in de wijk. Wat vindt men van het parkeren en de verkeersveiligheid? Hoe tevreden is men over de bereikbaarheid van de eigen buurt met verschillende vervoersmiddelen en kan men gemakkelijk in de Binnenstad komen? Over welke vervoersmiddelen beschikt men nu en denkt men over vijf jaar te beschikken? Hoe vinden verplaatsingen binnen de wijk plaats?

In paragraaf 2.5 staat het thema gezond leven centraal. Wat vindt men van de eigen gezondheid en wat kan de gemeente doen om de gezondheid van de inwoners in de wijk nog verder te verbeteren? Tot slot wordt ingegaan op de gewenste veranderingen in de wijk en onderwerpen die inwoners belangrijk vinden voor de toekomst.

De data voor de figuren in deze rapportage komt uit verschillende bronnen. Bij elk figuur is de bron vermeld.

2. West

945 mensen hebben via de online marketingcampagne een vragenlijst over West ingevuld. De belangrijkste binding van de respondenten met West is:

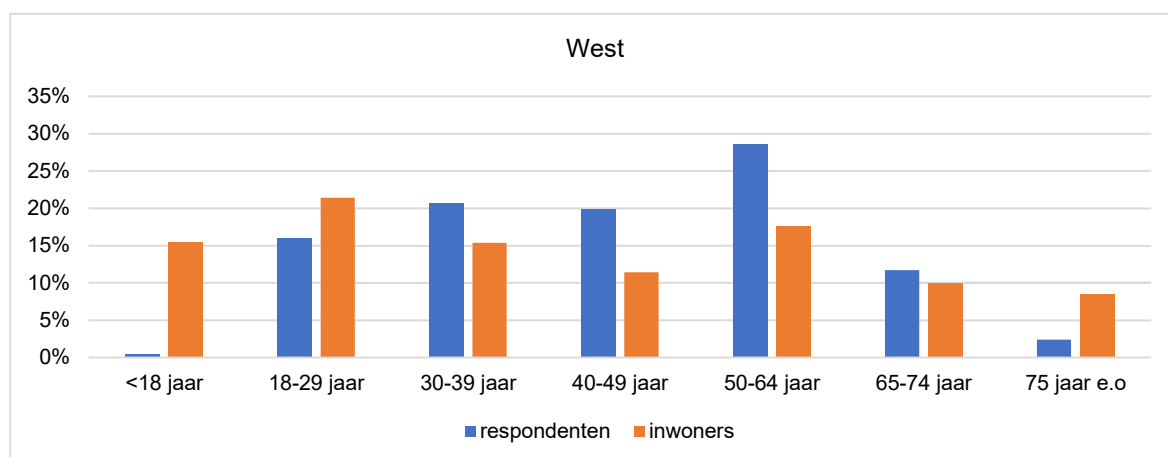
- voor 921 respondenten dat zij wonen in de wijk
- voor 12 respondenten dat zij sporten, wandelen of fietsen in de wijk
- voor 6 respondenten dat zij werken in de wijk
- voor de overige respondenten geldt een andere of combinatie van bovenstaande redenen

De resultaten in dit hoofdstuk gaan over de mening van de respondenten die in de wijk wonen.

2.1 Leeftijdsofbouw en huishoudenssamenstelling

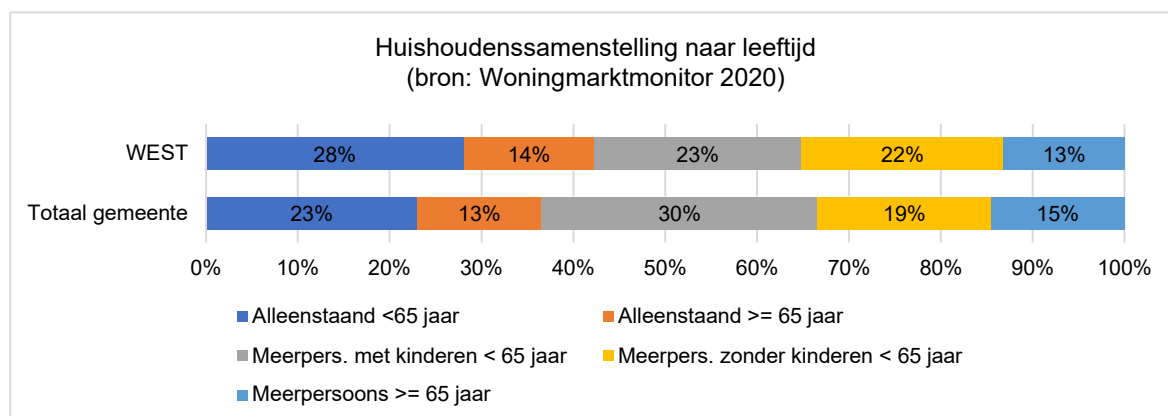
- Er zijn 921 inwoners die in West wonen die een vragenlijst via de online marketingcampagne hebben ingevuld. De leeftijd van de respondenten ligt tussen 15 en 86 jaar. Gemiddeld zijn de respondenten 46 jaar oud. Figuur 2.1 geeft de leeftijdsverdeling van de respondenten in West ten opzichte van de samenstelling van de totale bevolking in deze wijk in 2020.

Figuur 2.1: Leeftijdsofbouw inwoners en respondenten in West (2020)

- In West wonen relatief gezien iets meer eenpersoonshuishoudens (42%) dan gemiddeld in de gemeente (36%). Het aandeel gezinnen met kinderen is met 23% lager dan in de gemeente als geheel (30%) (Figuur 2.2).

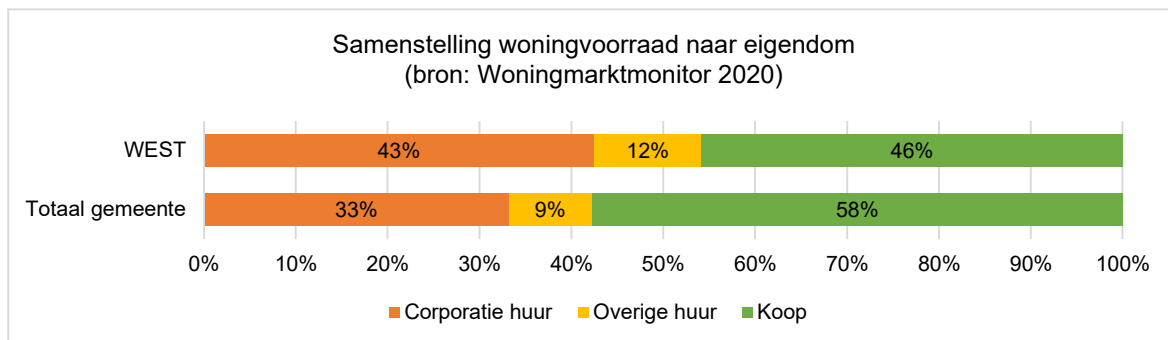
Figuur 2.2: Huishoudenssamenstelling naar leeftijd hoofdbewoner (2020)

2.2 Kenmerken woningvoorraad

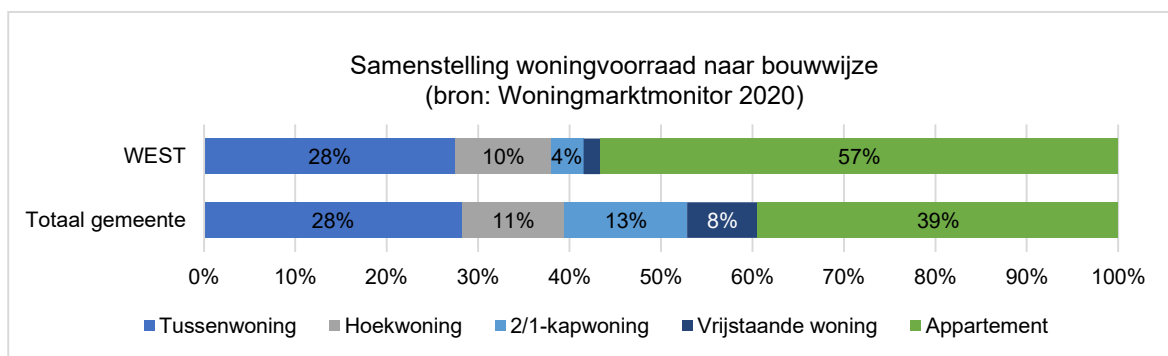
- Begin 2020 telt West zo'n 11.450 woningen. In West staan meer corporatie huurwoningen (43%) dan gemiddeld in de gemeente (33%) (Figuur 2.3).

Figuur 2.3: Samenstelling woningvoorraad naar eigendom (2020)

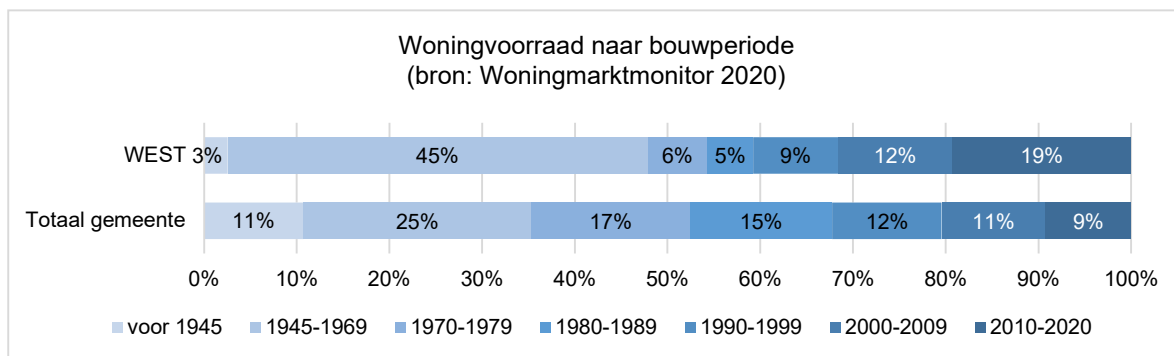
- De woningvoorraad in West bestaat voor 57% uit appartementen. In de gemeente als geheel is dat 39% (Figuur 2.4).

Figuur 2.4: Samenstelling woningvoorraad naar bouwwijze (2020)

- 45% van de woningen in West is gebouwd tussen 1945 en 1970 en bijna 20% is na 2010 gebouwd (Figuur 2.5).

Figuur 2.5: Samenstelling woningvoorraad naar bouwperiode (2020)

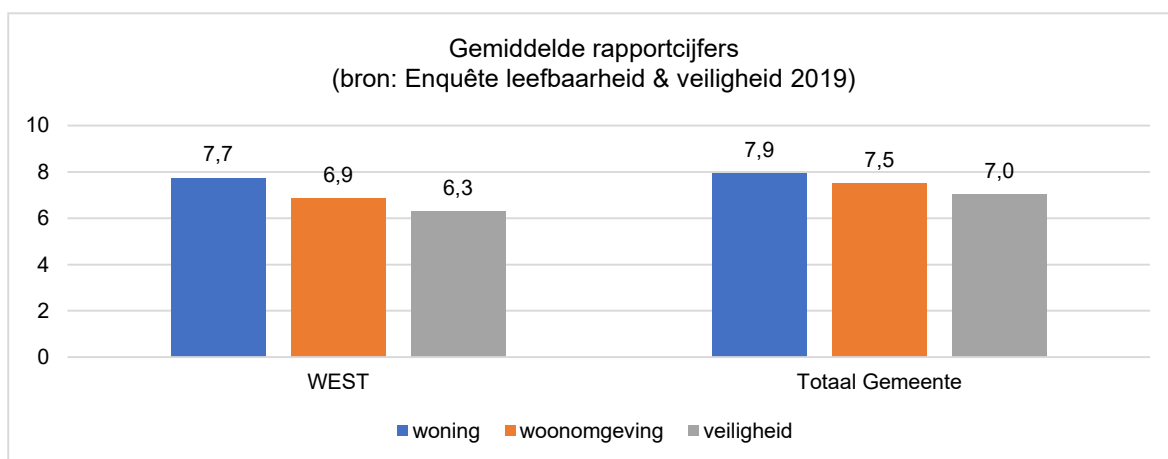

2.3 Wat vinden bewoners van hun wijk?

2.3.1 Algemene indruk van West

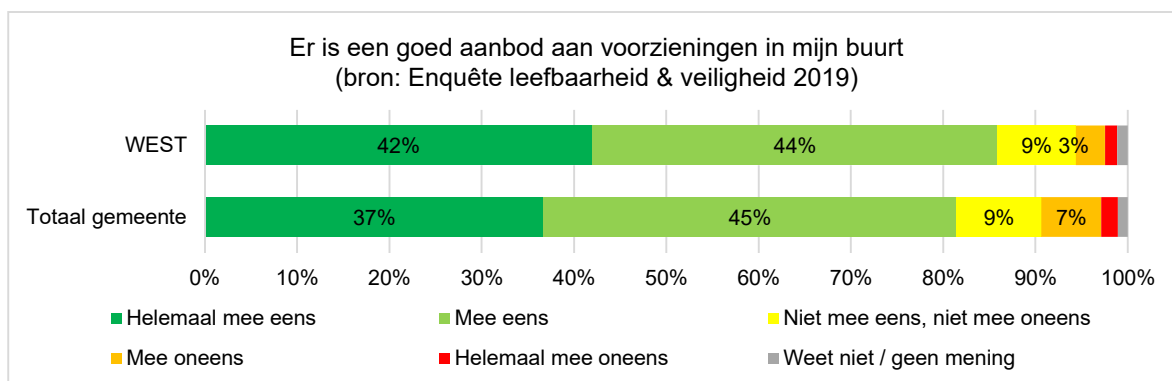
- Uit de Enquête leefbaarheid & veiligheid die in het najaar van 2019 is gehouden, blijkt dat inwoners van West gemiddeld een 7,7 als rapportcijfer voor hun woning geven en een 6,9 voor hun woonomgeving. Met name het rapportcijfer voor de woonomgeving is lager dan die in de gemeente als geheel (Figuur 2.6).
- De veiligheid in hun buurt waarderen inwoners van West met een 6,3 gemiddeld als rapportcijfer, tegenover een 7,0 als gemeentelijk gemiddelde.

Figuur 2.6: Gemiddelde rapportcijfers voor woning, woonomgeving en veiligheid (2019)

- Uit de Enquête leefbaarheid & veiligheid die in het najaar van 2019 is gehouden, blijkt dat 86% van de inwoners van West vindt dat er een goed aanbod van voorzieningen in hun buurt is (Figuur 2.7).
- 64% van de inwoners van West is (zeer) tevreden over de groenvoorzieningen in hun buurt en 15% is daar (zeer) ontevreden over.

Figuur 2.7: Tevredenheid over voorzieningenaanbod in de buurt (2019)

2.3.2 Wat maakt West aantrekkelijk om in te wonen?

- Respondenten die in West wonen en de vragenlijst voor de gebiedsvisies hebben ingevuld, geven een 7,2 als gemiddeld rapportcijfer voor het wonen in hun wijk. In de gemeente als geheel is dat een 7,9.
- Bijna driekwart van de respondenten die in West wonen, vindt het aantrekkelijk aan West dat de voorzieningen (supermarkt, horeca, scholen, huisarts) op loopafstand zijn (Figuur 2.8).
- De nabijheid van de binnenstad (62%) en het station (54%) worden ook door een meerderheid van de respondenten prettig gevonden aan de wijk.

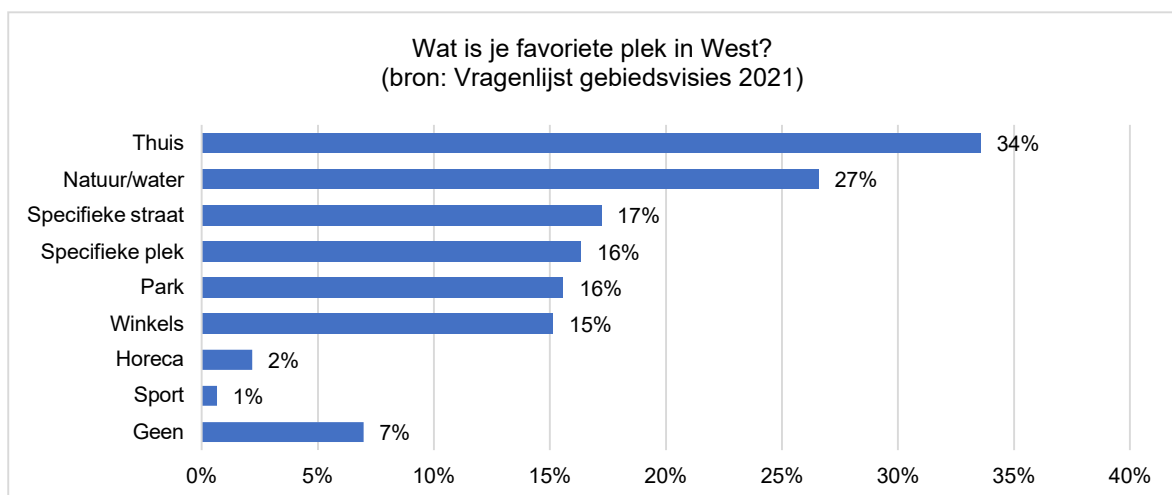
Figuur 2.8: Wat vind je aantrekkelijk aan West? (in % van respondenten)

2.3.3 Wat zijn favoriete plekken in West?

- Ongeveer een derde van de respondenten die in West wonen en de vragenlijst voor de gebiedsvisies hebben ingevuld, geeft aan dat hun favoriete plek in West in en om het eigen woonhuis ligt (Figuur 2.9). Ruim een kwart noemt natuur of water in de wijk. Een deel van de respondenten noemt specifieke straten of plekken in West waaronder de Hofvijver, de Terp, speeltuin, Boschveld, Paleiskwartier en Paleisbrug. Parken die specifiek worden genoemd zijn Beatrixpark en Westerpark. Bij winkels wordt vooral de Helftheuvelpassage genoemd.

Figuur 2.9: Favoriete plek in West (in % van respondenten)

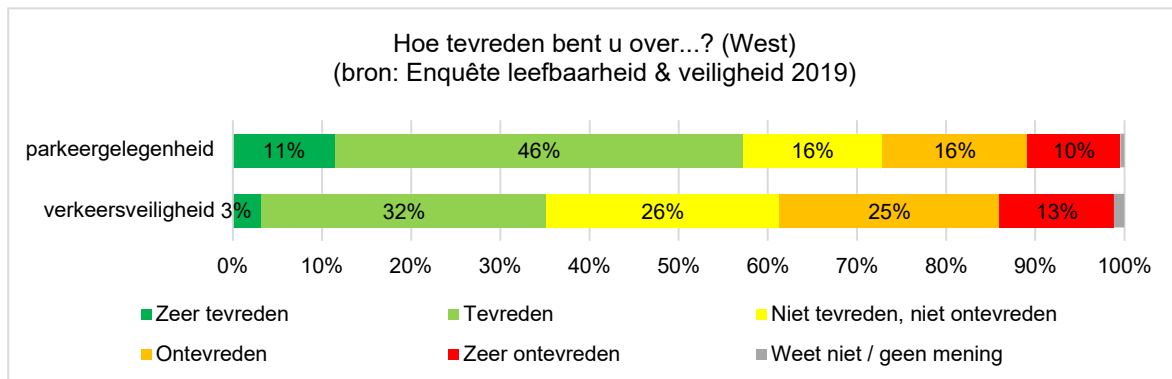

2.4 Verkeer en vervoer

2.4.1 Algemene indruk parkeren en verkeer

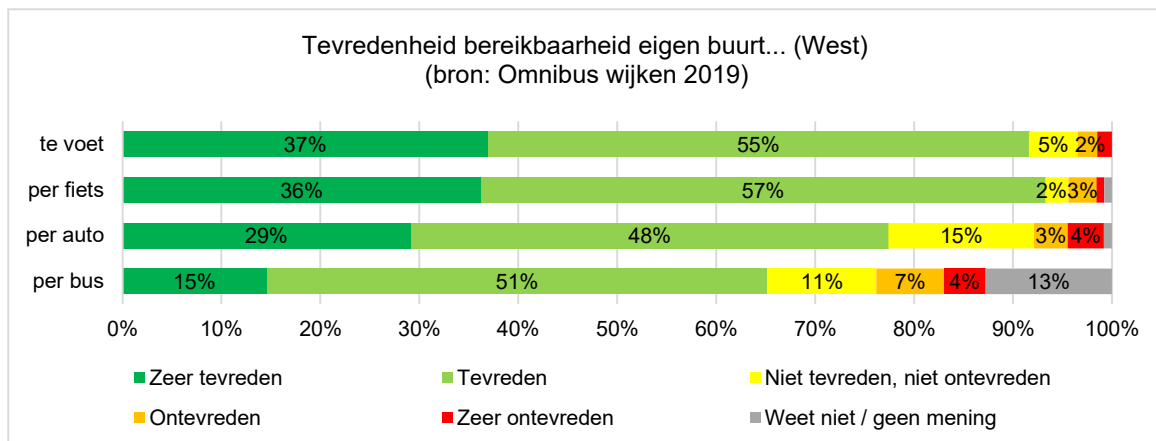
- Uit de Enquête leefbaarheid & veiligheid die in het najaar van 2019 is gehouden, blijkt dat bijna 60% van de inwoners (zeer) tevreden is over de parkeergelegenheid in hun buurt. Ruim een kwart is hier (zeer) ontevreden over.
- 35% van de inwoners van West is (zeer) tevreden over de verkeersveiligheid in hun buurt en ongeveer 30% is er (zeer) ontevreden over (Figuur 2.10).

Figuur 2.10: Tevredenheid inwoners West met parkeergelegenheid en verkeersveiligheid (2019)

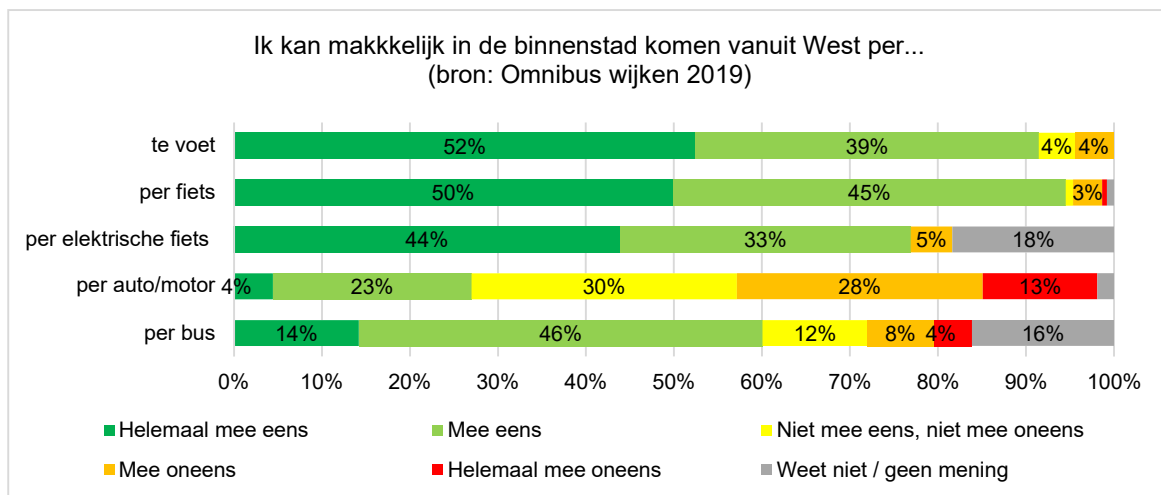
- De Enquête Omnibus wijken die in het najaar van 2019 is gehouden, laat zien dat inwoners van West het meest tevreden zijn over de bereikbaarheid van de eigen buurt per fiets en te voet (Figuur 2.11).

Figuur 2.11: Tevredenheid inwoners West met bereikbaarheid eigen buurt (2019)

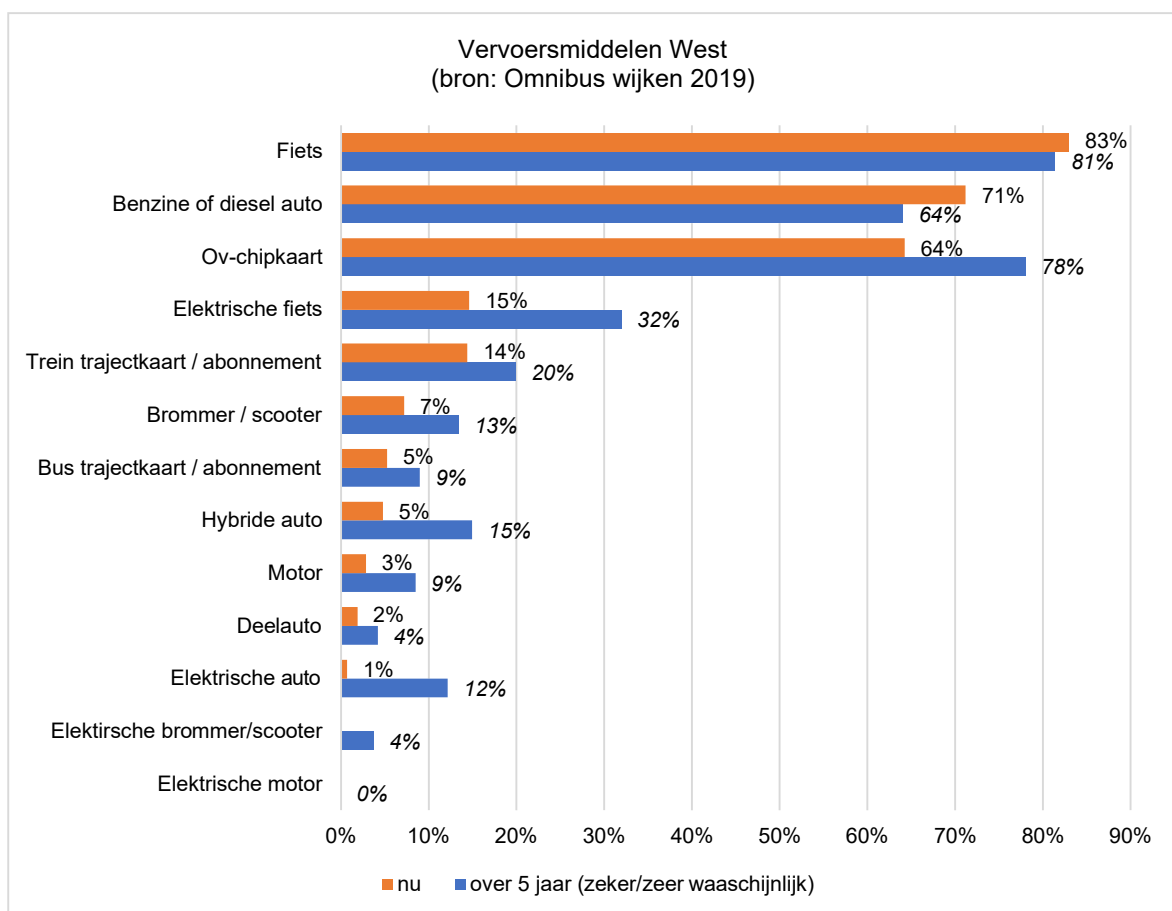
- Uit de Enquête Omnibus wijken die in het najaar van 2019 is gehouden, blijkt dat inwoners van West het meest tevreden zijn over de bereikbaarheid van de binnenstad te voet en per (elektrische) fiets vanuit hun eigen wijk. Het minst tevreden zijn zij over de bereikbaarheid van de binnenstad per auto/motor (Figuur 2.12).

Figuur 2.12: Ervaren bereikbaarheid binnenstad vanuit West (2019)

- Uit de Enquête Omnibus wijken die in het najaar van 2019 is gehouden, blijkt dat ruim 80% van de inwoners van West beschikt over een fiets en zo'n 70% over een benzine of diesel auto (Figuur 2.13).
- Over vijf jaar denken minder inwoners te beschikken over een benzine of diesel auto (64%) en denken meer inwoners te beschikken over een hybride auto (15%) of elektrische auto (12%). Ook het aandeel inwoners dat over vijf jaar denkt te beschikken over een elektrische fiets neemt toe (15% in 2019 en 32% over vijf jaar).

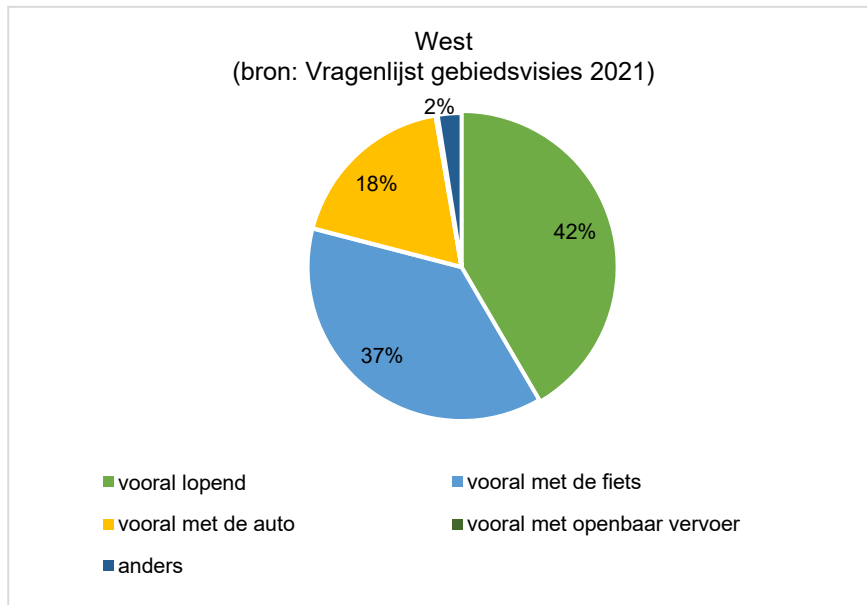
Figuur 2.13: Vervoersmiddelen waarover inwoners in West beschikken (2019)

2.4.2 Hoe verplaatsen inwoners zich binnen de wijk?

- Respondenten die in West wonen en de vragenlijst voor de gebiedsvisies hebben ingevuld, verplaatsen zich binnen hun wijk vooral lopend (42%) of met de fiets (37%) (Figuur 2.14).

Figuur 2.14: Hoe verplaats je je binnen de wijk? (in % van respondenten)

2.5 Gezond leven

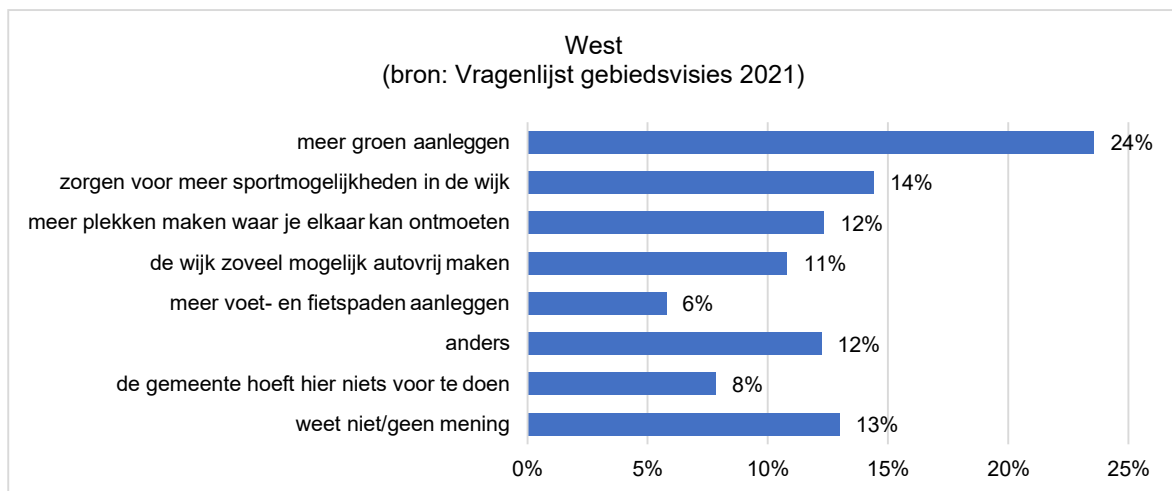
2.5.1 Algemene indruk gezond leven

- Uit de Enquête leefbaarheid & veiligheid die in het najaar van 2019 is gehouden, blijkt dat inwoners van West als gemiddeld rapportcijfer een 7,3 geven aan zichzelf voor gezond leven, tegenover een gemiddeld rapportcijfer van 7,5 in de gemeente als geheel.
- Bijna 60% van de inwoners van West ervaart de eigen gezondheid als (zeer) goed (59%). In de gemeente als geheel is dat 63%.

2.5.2 Hoe kan gemeente de gezondheid van bewoners (nog verder) verbeteren?

- In de enquête die voor de gebiedsvisies is gehouden, geeft ongeveer een kwart van de respondenten die in West wonen aan dat de gemeente meer groen zou kunnen aanleggen om de gezondheid van bewoners (nog verder) te verbeteren (Figuur 2.15).
- Op enige afstand staan het zorgen voor meer sportmogelijkheden (14%), meer plekken om elkaar te ontmoeten (12%) en het zoveel mogelijk autovrij maken van de wijk (11%).
- 8% van de respondenten vindt dat de gemeente niets hoeft te doen en 13% heeft geen mening of weet niet wat de gemeente zou kunnen doen om de gezondheid van bewoners in de wijk te verbeteren.

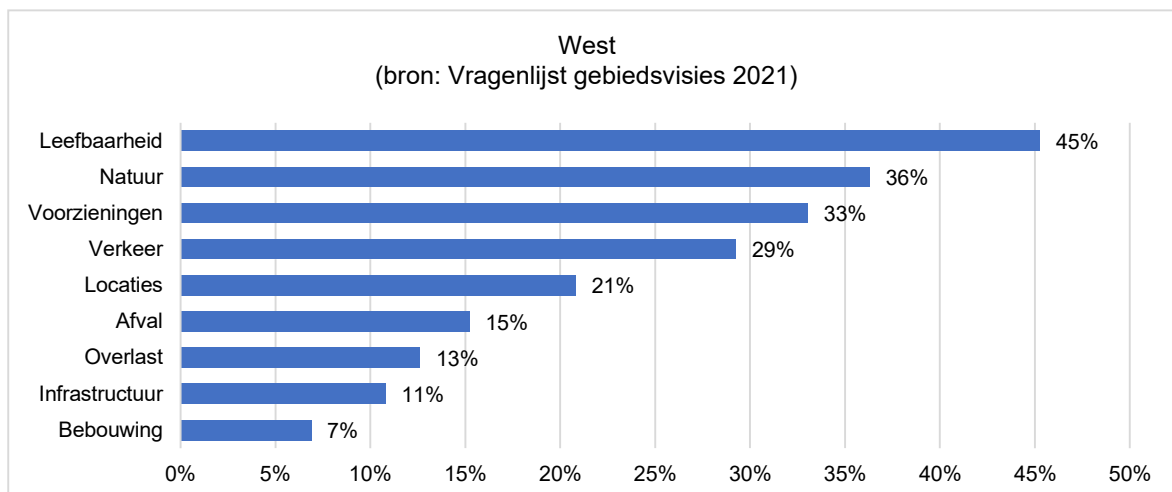
Figuur 2.15: Wat kan de gemeente doen om de gezondheid van bewoners in je wijk (nog verder) te verbeteren?

2.6 Gewenste veranderingen in West

- De antwoorden op de open vraag naar gewenste verbeteringen en/of veranderingen in de wijk zijn gegroepeerd in een aantal thema's: leefbaarheid, natuur, voorzieningen, verkeer, locaties, afval, overlast infrastructuur en bebouwing.
- 45% van de respondenten die vragenlijst voor de gebiedsvisies hebben ingevuld voor West en iets zouden willen veranderen of verbeteren in West, noemt een onderwerp dat met leefbaarheid in de wijk te maken heeft. Hierbij zijn vooral het aanpakken van criminaliteit en (sociale) veiligheid genoemd, maar ook aandacht voor elkaar hebben en het schoon/net houden van de wijk. Circa 35% van de respondenten noemt aspecten die met natuur te maken hebben. Het gaat dan vooral om parken en groenvoorzieningen in het algemeen.
- Bij voorzieningen gaat het vooral om openbaar vervoer in de wijk, winkels, horeca en speelgelegenheid voor kinderen.
- Bij verkeer gaat het in West met name om parkeergelegenheid, verkeersoverlast van vrachtwagens, bussen en auto's en het te hard rijden door de wijk en bij afval betreft het vooral zwerfvuil in de wijk. Overlast betreft vooral algemene geluidsoverlast, jongerenoverlast en drugsoverlast. Bij infrastructuur noemen bewoners vooral bestrating en trottoirs. Bij bebouwing noemen zij met name de uitstraling van woningen en de wens voor meer huurwoningen en nieuwbouw (Figuur 2.16).

Figuur 2.16: Als je iets in je wijk zou mogen verbeteren/veranderen wat zou dat dan zijn?

2.7 Belangrijke onderwerpen voor de toekomst van West

- De antwoorden op de open vraag wat het belangrijkste onderwerp voor de toekomst van de wijk is, zijn gegroepeerd in een aantal thema's: leefbaarheid, criminaliteit, infrastructuur, voorzieningen, groen, verkeer, woningen, milieu, groepen en locaties.
- Ruim 40% van de respondenten die de vragenlijst voor de gebiedsvisies hebben ingevuld voor West, noemt leefbaarheid als het belangrijkste onderwerp voor de toekomst van West (Figuur 2.17). Vooral aandacht voor elkaar is in dit kader genoemd. Daarbij kan gedacht worden aan verbinding tussen bewoners, elkaar ontmoeten, saamhorigheid en gezelligheid. Maar ook aan het schoon/netjes houden van West en het moderniseren van de wijk. Daarnaast is diversiteit van bewoners als belangrijk onderwerp genoemd.
- Circa 30% van de respondenten vindt criminaliteit een belangrijk onderwerp. Daarbij worden vooral veiligheid, overlast en handhaving genoemd.
- Bij infrastructuur gaat het vooral om de bereikbaarheid van de wijk. Voorzieningen betreft vooral openbaar vervoer en winkels, maar ook aandacht voor klike's en prullenbakken in de wijk. Onder het thema groen vallen vooral parken en andere groenvoorzieningen. Verkeer betreft met name parkeergelegenheid, verkeersveiligheid en op enige afstand het autoluw maken van de wijk. Bij het thema woningen noemen respondenten in West vooral aandacht voor meer woningen in de wijk.
- Milieu wordt door 5% van de respondenten in West een belangrijk onderwerp gevonden. Daarbij wordt met name aandacht voor duurzaamheid, maar ook klimaatbestendigheid van de wijk en luchtkwaliteit genoemd. Bij het thema groepen gaat het bij de respondenten in West met name om aandacht voor jongeren en activiteiten voor kinderen.

Figuur 2.17: Wat is, volgens jou, het belangrijkste onderwerp voor de toekomst van je wijk?

